

1. Referentie

Referentie	Fadil, N. (2003). Dochters van het buitenland. In M.-C. Foblets & E. Cornelis (Eds.), <i>Migratie, zijn wij uw kinderen? Identiteitsbeleving bij allochtone jongeren</i> (pp.25-40). Leuven: Acco.
Taal	Nederlands
ISBN	90-334-5196-4
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

Een 23-tal 'Marokkaanse' meisjes tussen 16 en 18 jaar (in België geboren en opgegroeid, behorend tot een *tweede*-generatie), leerlingen aan het secundair onderwijs (zowel ASO, TSO als BSO) werden geïnterviewd met als doel tot een antwoord te komen op volgende vragen:

- Beschouwen meisjes van Marokkaanse afkomst (in België geboren en opgegroeid, behorend tot een *tweede*-generatie) Marokko effectief als een thuisland waar ze hun wortels hebben, of heeft hun leven in België tot een zekere afstand geleid?
- Welke associaties roepen die beide landen (België en Marokko) op, hoe verhouden ze zich tot elkaar en welke plaats kennen de meisjes zichzelf toe in beide ruimtelijkheden?

Het verzameld materiaal werd vervolgens volgens de methode van de discoursanalyse geanalyseerd.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Welzijn
Trefwoord(en)	Allochtonen, discriminatie, identiteitsbeleving, jongeren, thuis-horen, vreemd-zijn

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Nadia Fadil Centrum Cultuursociologie Departement Sociologie K.U.Leuven Van Evenstraat 2B 3000 Leuven Tel: 016/ 32 30 50 Fax: 016/ 32 33 65 http://www.kuleuven.ac.be/sociologie/onderzoek/centrcultuur/

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Beschouwen meisjes van Marokkaanse afkomst (in België geboren en opgegroeid, behorend tot een <i>tweede</i> -generatie) Marokko effectief als een thuisland waar ze hun wortels hebben, of heeft hun leven in België tot een zekere afstand geleid? Welke associaties roepen die beide landen (België en Marokko) op, hoe verhouden ze zich tot elkaar en welke plaats kennen de meisjes zichzelf toe in beide ruimtelijkheden (aan de hand van het concept 'aanpassing' of 'integratie')?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-	Een kwalitatief belevingsonderzoek:
-------------	-------------------------------------

methode	Aan de hand van een aantal tekstfragmenten uit een jeugdroman (Zarouali, Z. (1989). <i>Amel. Een Marokkaanse meisje in Nederland</i>. Houten, Van Holkema & Warendorf.) en een topiclijst werden diepte-interviews gevoerd over hun 'Marokkaanse' identiteit. Om tot de gesprekspartners te komen, werd de methode van de sneeuwbalsteekproef gevolgd: aan een aantal geïnterviewde meisjes werd gevraagd of ze weet hadden van andere meisjes van 'Marokkaanse' afkomst die aan deze gesprekken zouden willen deelnemen. Tijdens deze gesprekken werd een maximale openheid nagestreefd en diende de topiclijst enkel er wijze van geheugensteun, dit opdat de meisjes zoveel mogelijke aspecten spontaan tot hun 'Marokkaanse' identiteit zouden betrekken. Het verzameld materiaal werd vervolgens volgens de methode van de discoursanalyse geanalyseerd. De discoursanalyse vertrekt van de theoretische premisse dat in taal de betekenisconstructie van de actoren kan worden teruggevonden. Door zich te richten op woordkeuze, de associaties die bij bepaalde begrippen worden opgeroepen en de zinsconstructies, kan worden nagegaan hoe de gesprekspartner de hem/haar omringende wereld aanschouwt. In de door ons afgenomen interviews is aan de hand van deze methode nagegaan welke associaties ruimtes als Marokko en België oproepen om dan conclusies te trekken over percepties van deze ruimtes.
Onderzochte groep	Een 23-tal 'Marokkaanse' meisjes tussen 16 en 18 jaar (in België geboren en opgegroeid, behorend tot een <i>tweede</i> -generatie), leerlingen aan het secundair onderwijs (zowel ASO,TSO als BSO).
Bereik	/

7. Resultaten

Gelovigen en ironisten	Allen ervaren ze een zeker vreemd-zijn, maar daarnaast is er ook een diversiteit aan percepties van een 'thuis-horen'. In deze diversiteit trekt men een ruwe grens tussen 'gelovigen' en 'ironisten'.
Verhouding	Gelovigen zijn emotioneel verbonden met Marokko en percipiëren het als thuisland waar ze al dan niet naar terug willen. België is een land om te komen werken of het land waar men een toekomst kan opbouwen. Zij vinden niet echt dat ze hier thuis horen dus ze appreciëren de vriendelijkheid van de gastheer. Het is dan ook aan de gastheer om de huisregels te bepalen en de gasten beperkingen op te leggen.
Ironisten	Ironisten herkennen zichzelf niet langer in Marokko, maar ze hebben er wel een band mee. Men wil niet terugkeren. Ze hebben een identiteit die niet gebonden is aan een plaats. België wordt geassocieerd met materiële welvaart. Het is een plek waar ze misschien als vreemd worden gezien, maar waar ze wel thuishoren. Ze beschrijven zichzelf als volwaardige burgers die willen worden erkend en niet veroordeeld omwille van hun afkomst. Ze willen dus als gelijke beschouwd worden, onderhandelen en rechten afdwingen. Ze koesteren een verlangen naar de 'ander' toe maar tevens een verlangen dat deze 'ander' niet homogeniserend zou optreden door hen in de eerste plaats als 'lid-van' te beschouwen. Men wil tot wederzijds begrip komen.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Een 23-tal 'Marokkaanse' meisjes tussen 16 en 18 jaar (in België geboren en opgegroeid, behorend tot een *tweede*-generatie), leerlingen aan het secundair onderwijs (zowel ASO,TSO als BSO) werden geïnterviewd met als doel tot een antwoord te komen op volgende vragen:

Beschouwen meisjes van Marokkaanse afkomst (in België geboren en opgegroeid, behorend tot een *tweede*-generatie) Marokko effectief als een thuisland waar ze hun wortels hebben, of heeft hun leven in België tot een zekere afstand geleid?

Welke associaties roepen die beide landen (België en Marokko) op, hoe verhouden ze zich tot elkaar en welke plaats kennen de meisjes zichzelf toe in beide ruimtelijkheden?

Het verzameld materiaal werd vervolgens volgens de methode van de discoursanalyse geanalyseerd.

De verhalen van de meisjes worden niet alleen gekenmerkt door een gemeenschappelijk besef van het vreemd-zijn, maar ook een diversiteit aan percepties van een 'thuis-horen'. In deze diversiteit werd een ruwe grens getrokken tussen 'gelovigen' en 'ironisten':

- 'gelovigen': Zij blijven een ijdele hoop koesteren op een terugkeer naar Marokko, dat ze als hun 'thuis' beschrijven. Hun eerste identiteit in België is dat van de transitoire vreemdeling die ooit zal terugkeren naar huis en in België niet meer is dan een 'gast'.

- 'ironisten': Zij leggen zich neer bij het besef dat ze nergens een gevoel van thuis-komen zullen ervaren. Hun identiteit wordt niet verbonden aan een bepaalde plaats, want zelfs in wat als hun 'thuisland' wordt beschreven, worden ze als vreemdelingen gezien.

Het gebrek aan een plaatselijke verankering van hun identiteit (i.c. Marokko) leidde niet tot een 'ironische' houding. Om hun identiteit gestalte te geven werden andere elementen aangehaald: Het 'thuisland' wordt niet beperkt tot een bepaalde plaats, maar krijgt een ruimere invulling. Ook een gemeenschap of soortgenoten – die het gevoel van vreemd-zijn delen – kunnen dit thuis-gevoel scheppen.

De reterritorialisering of herformulering van de 'thuis' heeft als voornaamste gevolg dat deze meisjes niet langer een vrijblijvende houding tegenover België aannemen: het is een plek waar ze misschien als vreemd worden gezien, maar waar ze wel thuis-horen. Ondanks hun 'anders-zijn' willen ze niet langer als vreemdelingen worden gezien en worden uitgesloten. Ze beschrijven zichzelf als volwaardige burgers, goede leerlingen, jonge meisjes ... die willen worden erkend en niet veroordeeld omwille van hun afkomst. 'Marokkaanse' meisjes zijn ze zeker, vreemdelingen zijn ze niet langer.